אי רישא דוקא נסיב סיפא משום רישא. כלומר לא תקשה סיפא לרישא אע"ג דמרישא שמעינן דגירושין כהקמה דמו וכסיפא שמעינן דכשתיקה דמו לא קשיין אהדדי דאימא רישא דוקא דגירושין כי הקמה דמו והאי דלא תני סיפא (ג) שמע וגירשה משום דלא נסיב לה אלא משום רישא ותנא לא בעי לאוסופי מידי בסיפא טפי מרישא: **פ"נ סיפא (ג)נמי דוקא.** דגירושין כשתיקה דמו: **הכא במאי עסקינן בשלא שמע ארוס ראשון.** קודם שגירשה ואהכי מצי מיפר ארוס אחרון הא לאו הכי לא דגירושין כי הקמה דמו: **מאי איריא.** אי נתארסה לאחר בו ביום דמצי למיפר לה: **אפילו לאחר מאה ימים נמי.** אם נתארסה לאחר ליהוי ארוס אחרון מיפר הואיל ולא נראו לארוס ראשון: **אין הכי נמי אלא הכ"ש בשלא שמע ארוס ראשון אבל שמע אב.** והואיל דבו ביום שמע צריך להפר בו ביום כדכתיב ביום שמעו: **הכא בנשואה עסקינן.** הא דקתני גירשה והחזירה כגון שנשאת ונדרה וגירשה ביום ששמע והחזירה בו ביום דעכשיו יצאה שעה אחת לרשות עצמה ואע"פ שהחזירה נעשית כנשואה לאחר דלא מצי מיפר דעכשיו הן קודמין כדתנן (לעיל דף עא.) זה הכלל כל שלא יצאת לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה מפירין נדריה הא יצאה לרשות עצמה אין מפירין משום דאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני'

ת"ש ו) אאימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב בזמן שלא שמע הבעל או שמע והפר או שמע ושתק ומת בו ביום ואי אמרת גירושין כשתיקה דמו ליתני נמי או שמע וגירש מדלא תני הכי ש"מ גירושין כהקמה דמו אימא סיפא באבל אם שמע וקיים או שמע ושתק ומת ביום של אחריו אין יכול להפר ואי אמרת גירושין כהקמה דמו ליתני (ו) ואם שמע וגירש אלא מדלא קתני הכי ש"מ גירושין כשתיקה דמו אלא גמהא ליכא למשמע מיניה אי רישא דוקא נסיב סיפא משום רישא אי סיפא דוקא נסיב גרישא משום סיפא ת"ש נדרה והיא ארוסה ונתגרשה ונתארסה בו ביום אפילו למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה ש"מ גירושין כשתיקה דמו דאי כהקמה דמו מי מצי מיפר ארוס אחרון נידרי דאוקים ארוס ראשון הב"ע בשלא שמע ארוס ראשון אי הכי מאי איריא בו ביום אפילו לאחר מאה ימים נמי כשלא שמע ארוס ושמע האב דבו ביום הוא דמצי מיפר אבל מכאן ואילך לא מצי מיפר תא שמע נדרה בו ביום גירשה והחזירה בו ביום אין יכול להפר שמע מינה גירושין כהקמה דמו אמרי הכא בנשואה עסקינן והיינו טעמא דאין יכול להפר משום דאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני'

פ"ש אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב וכו'. פרשתי למעלה (דף סח.): **אימא סיפא.** אדדייקת מרישא דגרושין כהקמה דמו [דייק] מסיפא דכשתיקה דמו: **אי רישא דוקא.** דלא מצי למיתני גרושין משום דכהקמה דמו נסיב סיפא משום רישא דלא בעי למיתנא בסיפא גוונא אחתא אלא לאפוקינהו לגווני דרישא. אי סיפא דוקא דלא מצי תני בסיפא גירושין משום דכשתיקה דמיין נסיב רישא משום סיפא דלא בעי למיתנא ברישא אלא גווני דמצי לאפוקי להו בסיפא: **פ"ש נדרה והיא ארוסה וכו' ש"מ גרושין כשתיקה דמיין.** דכיון דקתני בו ביום על כרחין בדאיכא שמיעה עסקינן וקס"ד דשמיעה דארוס היא ולהכי תנא בו ביום לאשמועינן דגרושין כשתיקה דמיין דאי שמיעה דאב היא מאי רבותא כי קתני בו ביום: ודחינן **בשלא שמע ארוס ושמע אב.** ומשום שמיעה דאב הוא דקתני בו ביום ולאו לאשמועינן רבותא אלא דינא הכי הוא דכיון דאיכא שמיעה דאב דוקא בו ביום אבל למחר וליומא אחרינא לא: **פ"ש נדרה בו ביום וכו'.** וקס"ד דנארוסה עסקינן וקתני אין יכול להפר אלמא גרושין כהקמה דמיין והלכך על כרחך מתניתין דקתני בו ביום בשלא שמע ארוס ראשון ושמע אב עסקינן דאי שמע ארוס כיון שגרשה אפילו נתארסה בו ביום לא מצי מיפר: **אמרי הכא בנשואה עסקינן.** לעולם אימא לך דגרושין כשתיקה דמיין והכא היינו טעמא משום דבנשואה עסקינן או בתחילה או בסוף ומש"ה לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין הלכך אי ארוסה בתחלה ונשואה בסוף היא לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין ואי נשואה בתחלה וארוסה בסוף היא נמי לא מצי מיפר דכיון שנשאת פקע ליה אב וארוס אינו יכול להפר אלא בשותפות. ונקט ליה לטעמא דאין הבעל מיפר בקודמין משום דהיינו טעמא מחמת שנסתלק לו אב דאי לאו הכי בעל גרע מארוס בתמיה: ולענין הלכה כתב הרמב"ן ז"ל כיון דבעיין לא אפשיטא נקטינן לחומרא דגרושין כהקמה דמו והיכא דנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה לא מצי מיפר לה. אבל הרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעיין לא אפשיטא מהנך מתניתא דמייתי' עלה אפשיטא לה ממימריה דשמואל דאמר לעיל (דף עא.) מנא ה"מ דארוס אחרון מיפר נדריס שגרמו לראשון דאלמא קבלה מרביה כי תנן במתני' בו ביום משום שמיעת ארוס נקט ליה ולא משום שמיעת אב וכיון דשמואל אמר הכי לא שבקינן מאי דפשיטא ליה לשמואל משום מאי דאסתפקא להו בגמרא. וכי תימא א"כ מ"ט לא [פשטינן] בעיין ממימריה דשמואל איכא למימר דממתני' או ממתניתא נעו למפשטה ולא ממימרא דאמורא'ה ודכוותה הא דבעיא לן לעיל בפ' אין בין המודר (דף לה:) הני כהני שלוחי דידן ניהו או שלוחי דשמיא דלא אפשיטא התם אע"ג דהוה ליה למפשטה ממימריה דרב ו)המנונא דאמר בפ"ק דקדושין (דף כג:) דשלוחי דשמיא הוו משום דממתני' או ממתניתא הוה נעי למפשטה ולא ממימרא דאמורא'ה והא נמי דכוותה:

מתני'

שונה אלא דבר ומלופו שמע וקיים כנגד שמע והפר ומת ביום שלאחריו כנגד שמע ושתק ומת בו ביום אבל לא רצה לשנות דבר מהם דלא שייך כלל ברישא: **אי סיפא דוקא.** גירושין כשתיקה ומדלא תנייה היה ראוי לשנותו ברישא אלא דנסיב רישא משום סיפא: **אלמא גרושין בשתיקה דמו.** דס"ד מדנקט בו ביום דאייר בשמע האדון ומשני אלא שמע אדון והאי דנקט בו ביום משום אב נקטיה דאי עבר יום שמיעה של אב לא מצי למתני אחיה ובעלה מפירין נדריה: **הכא בנשואה עסקינן.** שהחזירה ונשאה: **ר"מהו שיפר בלא שמיעה.** כגון שיצא שמא נדרה לאשתו ואמר אם נדרה יהו מופרין והוא הדין דבאב נמי מצי למנעי: **והא לא שמע.** אלמא דמהני הפרה בלא שמיעה: **לב' שמע הוא דמיפר.** פי' ר"ל אלעזר לכי שמע יפר לה והפרה דקתני בלא שמע לא מהניא מידי: **א"ב לא שמע למה לי למיפר.** וכי תאחר להפרתו לא מהניא למה לו להפר קודם ששמע: **ומשני אורחא דרבנן דאהדורי.** שמתוך שהיא שומעת הפרה יוצאה מפיו היא קבורה שכבר הם מופרין ואומרת לו כך וכך נדרתי ואז הוא מפר ומיהו לקמן גבי פלוגתא דר"א ורבנן משמע דהפרה דאשתו מהניא מדקאמר דאמא מטרידנא הכיא שעתא ולא אוכל להפר ומועיל הפרה דאשתו ועוד דאי צריך להפר כששמע לא הוו רבנן פליגי עליה הלכך נראה לי לכי שמע הוא דמפר לה כלומר לכשישמע מועיל הפרה שהפר כבר ומיהו בכל הספרים כתוב לקמן דאמר לכי שמע הוא דמפר ומשמע שצריך לומר הרי הם מופרין להפר כשישמע לא הוו רבנן פליגי עליה הלכך נראה לי לכי שמע הוא דמפר לה כלומר לכשישמע מועיל הפרה שהפר כבר ומיהו בכל הספרים כתוב לקמן דאמר לכי שמע הוא דמפר ומשמע שצריך לומר הרי הם מופרין לכשישמע ובע"א לא מועיל הפרה לר"א הלכך הוא נמי הפרה למפרע כיון שאמר בפירוש לכשאשמע אבל הכא אין האב אומר לה לכשאשמע שהרי היא עומדת מיד לאחת מרצותו והפרה זו לא מועיל לנדרים שישמע אחר שתלא מרצותו ואף על גב שנדרה כשהיתה ברצותו כיון דבאותה שעה לאו בר

מסורת הש"ס

ו) לעיל סח: ע. לקמן עח:, ב) [בכרכות כב. וש"נ], ג) [לעיל כח: וש"נ], ד) לקמן פט., ה) [גיטין לה: וש"נ], ו) [נ"ל הונא], ז) [ע"כ שייך לדף הקודם], ח) [שיך לע"ב],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ליתני נמי או שמע: (ב) רש"י ד"ה אי רישא וכו'. סיפא או שמע: (ג) ד"ה פ"ש סיפא דוקא וכו' כשתיקה דמו וכו' כל"ל ותיבת נמי נמחק:

גליון הש"ם

בהר"ן ד"ה אי רישא כו' דמצי לאפוכי להו כו'. תמוה לי הא פ"נ מתני' ברישא שמע ושתק וגרשה בו ביום הו"מ לאפוכי בסיפא שמע ושתק וגרשה למחר וכמו דקתני במיפה. וה' יאיר עיני:

מוסף רש"י

בנשואה עסקינן. שנדרה כשהיא ארוסה וגירשה והחזירה שהכניסה לחופה ואין הבעל יכול להפר אע"פ שלא נתגרשה (ראמ"ה בשמו). **דאין הבעל מיפר בקודמין.** בנדרים שקדמו לנשואין (גיטין לה:) לאותן נדרים שנדרה בבית אשה מיפר בעלה, אבל אם היו עליה נדרים קודם שנשאה כשהיתה ארוסה וכנסה לא מצי מיפר (לעיל סז.).

תוספות

ליתני שמע וגירש. ומת בו ביום, מדלא תני הכי כו': **ליתני שמע וגירש.** ומת בו ביום שלאחריו דאין הבעל מיפר, מדלא תני הכי כו': **אלא מהא ליכ' למשמע.** דשמע ריש דווקא ושמא סיפא דווקא ולא קס' ריש אסיפא, דאי רישא דווקא דגרושי' כהקמ' וכדין הוא דליתני בסיפא שמע וגירשה נסיב סיפא משו' ריש דכריש לא מצי למתני ליה, ואי סיפא דווקא דגרושי' כשתיקה, וכדין הוא דבריש מצי למיתני שמע וגירש, משום סיפא לא נסיב לה לא תני לה בריש: **ת"ש** נדרה והיא ארוסה ונתקדשה בו ביום. וס"ד מדנקט בו ביום מיירי שנשמע בעל, וכשגירשה הרי קיים אי גרושי' כהקמה.

עין משפט נר מצוה

ל א ב מיי' פי"א מהל' נדרים הלכה עז סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רלד סעיף יא:
לא ג מיי' שם הלכה יא עוש"ע שם סעיף יא:
לב ד מיי' שם פי"ב הלכה ה עוש"ע שם וסעיף כא:

פירוש הרא"ש

ואי תקשי לך אמאי נקט ונתארסה בו ביום כיון שלא הספיק הבעל לשמוע ולריך לפרש דבו ביום אמיתת הבעל קאי ולא פיוס הנדר ולריך האב להפר ביום מיתת הבעל דמתרוקנה רשות לאב ולגבי מלק הבעל הוה ליה ביום שמיעה דעתה נתרוקנה לרשותו להפר לה: **ושמע בעל** וגירשה **ואהדרה ביומיה.** ובאתרוקה מיירי דאין הבעל מיפר בקודמין כדמסיקנא ובלא אהדרה נמי הוה מצי למימר דאי כשתיקה דמי נתרוקנה רשות לאב ומיפר והאי דנקט ואהדרה לאשמועינן דוקא דאהדרה ביומיה אבל אם עבר היום לא מצי מיפר אפי' הוי גרושין כשתיקה אע"ג דלא היתה תחתיו בסוף היום ומיהו בירושלמי דפריקין לא משמע הכי דגרים בירושלמי גבי פלוגתא דרבי יוסי בר"י ורבנן אי הפרת נדרים הוא מעת לעת או עד שתחשך דוקא שתתקן ומזר לדבורו על דעתיה דרבי יוסי בר"י נותנין לו כ"ד שעות ולרבנן לעולם הוא מיפר והולך עד שיחזור לדבורו לפני שקיעת החמה חזר לדבורו לפני שקיעת החמה שעה אחת שוב אינו יכול להפר אלמא שעות שאינן ראוי להפר אינן מן המנין: ו) **ואי אמרת** גירושין כשתיקה דמו. כיון דקא תסיב כל הלדדין איכול למנות שנתרוקנה רשות לאב ליתני נמי או שמע וגירש: **אי רישא דוקא.** ומדלא תנא ושמע וגירש אלמא גירושין כהקמה והיה ראוי לשנותו בסיפא: **אלא רנסיב סיפא** משום **רישא.** פירוש אינו שונה אלא דבר ומלופו שמע וקיים כנגד שמע ושתק ומת בו ביום אבל לא רצה לשנות דבר מהם דלא שייך כלל ברישא: **אי סיפא דוקא.** גירושין כשתיקה ומדלא תנייה היה ראוי לשנותו ברישא אלא דנסיב רישא משום סיפא: **אלמא גרושין בשתיקה דמו.** דס"ד מדנקט בו ביום דאייר בשמע האדון ומשני אלא שמע אדון והאי דנקט בו ביום משום אב נקטיה דאי עבר יום שמיעה של אב לא מצי למתני אחיה ובעלה מפירין נדריה:

מתני' דרך תלמידי חכמים וכו'. לפי שנערה המאורסה לאחר שנשאת אי אפשר שתהא הפרה לנדריה דרכן של אב ובעל כשהן תלמידי חכמים להפר נדריה קודם שתנשא. וגמרא מפרש הך הפרה אי קודם שמיעה היא אי לאחר שמיעה: **שאם מכנס לרשותו אינו יכול להפר.** לפי שאין הבעל מיפר בקודמין: **גמ' בעי רמי בר חמא בעל מהו שיפר בלא שמיעה.** כגון שלא שמע ולא ידע כלל אם נדרה אם לאו מהו שיפר לה על הספק: **כל נדרים שנדרת יהו מופרין.** והאי בעל דקבעי רמי בר חמא ל"ש לאוס ולא שנא בעל ולא שנא אב בכולהו מספקא ליה: **ושמע אישה דוקא הוא או לאו דוקא.** אלא אורחא דמילתא נקט: **אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים וכו' והא לא שמע.** דמדקתני כל נדרים משמע דלא שמע דאי שמעינהו הוה ליה למימר נדר פלוני ופלוני: **לכי שמע הוא דמיפר.** כשישמע אח"כ נדרים שנדרה חוזר ומיפר אותן: **א"כ כי לא שמע למה ליה למימר.** מה לו להפר על הספק הפרה שאינה מועלת כיון שסופו לחזור ולהפר כשישמע נדריה: **אורחיה דורבא מרבנן להדורי.** דרכו של ת"ח לחזור עליה ולומר לה כל נדרים שנדרת הרי הן מופרים כדי להכניסה בדברים שמתוך כך היא נותנת אל לבה ואומרת נדר פלוני נדרתי והוא מפר. וכי תימא למה לן לדחוקי נפשין בהכי לימא הכי דאמר לה לכי שמענא כלומר דקודם שמיעה אומר לה מופר ליכי לכי שמענא ומהני דהכי מתרצא לקמן י"ל לא דמי דלקמן כי מתרצינן הכי ה"מ באומר לאשתו דלכי שמע נמי נרשותיה קיימא ומש"ה מהני אבל הכא דלכי שמע כבר יצאת מרשות אב שהרי נשאת כי אמר לה לכי שמענא מאי הוי הרי בשעת שמיעה אינה ברשותו: **ת"ש וכן הבעל וכו' הא נמי לכי שמע והא קמ"ל דאורחא דורבא מרבנן להדורי** כך היא הגירסא במקצת ספרים. ולהאי גירסא הוה ליה פירוקא כי ההיא דלעיל. ואיכא נמחי דגרסי הכי לכי שמענא דסבירא להו דנהי דכי היכי דאב לאחר שמיעה לא מצי מיפר הכי נמי בעל לאחר שמיעה לא מצי מיפר שאין הבעל מיפר בקודמין אפי' הכי נהי דגבי אב לא מצינן לתרוצי דאמר לכי שמענא גבי בעל מתרצינן הכי דאמר לה קודם שמיעה לכי שמעת תחול הך הפרה דבשלמא אב לא מצי עביד הכי משום דבנשואין נפקא ליה מרשותיה לגמרי אבל בעל אדרבה בנשואין עיילא ליה לרשותיה ומאי טעמא אמרינן דאין הבעל מיפר בקודמין משום דאסתלק ליה אב אבל הכא כיון דאב הפר חלקו קודם שנשאת ובעל נמי נרפה להפרה דידיה בהדי הפרה [1]דבעל קודם שנשאת נהי דכי חיילא לה הפרה דבעל אסתלק ליה אב אפילו הכי מיפר ואפשר נמי דלכי שמע משעה שהפר לה הוא דחיילא הפרה דיליה ואיכא נרופא מעליא דאב בהדי בעל. זה נראה לי לפרש לפי גרסא זו: **ת"ש האומר לאשתו וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום.** כדמפרש טעמא לקמן [עה.] במתני' הרי הן מופרין ר' אליעזר אומר מופר וחכ"א אינו מופר: **והא לא שמע.** ולא מדר"א בלחוד פשטיה אלא אפילו מדרבנן דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר"א אלא משום דאכתי לא שייל וכדקא מהדרי ליה אינהו דכיון דלא באו לכלל הקם אבל הכא לכ"ע מהניא אע"ג דלא שמע אלמא ושמע אישה לאו דווקא: **הכא נמי לכי שמע.** ולאידך נסחי דגרסי לעיל הכא דאמר לכי שמענא גרסי הכא נמי דאמר לכי שמענא. (ולאיזך) ופרשו בתוספות דלא למימרא דהוא אומר סתם מופר ליכי וסנדר בעל מאליו כשישמענו אלא דאמר לה בהדיא בעל ליכי לכי שמענא: **ת"ש האומר לאפוטרופוס וכו' מכאן ועד שאכא.** משאלא לדרך עד שאשוב והיינו לישנא דמכאן ולא אמר מיום זה: **ת"ל אישה יקימנו ואישה יפרנו.** דכיון דכתב רחמנא אישה תרי זמני משמע דוקא אישה ולא השליח: **מינו ככל הסורה שלוחו של אדם כמותו.** וכדילפינן בפ' המיש מקדש (קדושין מב.): **והא לא שמע ליה.** כלומר בעל. אלמא לא בעיא שמיעה. וכי תימא לעולם אימא לך דבעי שמיעה ושאני הכא דאיכא שמיעה דאפוטרופוס וכיון דשלוחו של אדם כמותו הוה ליה כאילו שמע בעל תרנו בתוספות בשם הרב רבי יוסף ז"ל דליתא דאם איתא דבעי שמיעה מי איכא מידי דבעל לא מצי מפר ושליח מצי משוי דהא מהאי טעמא גופיה אוקים לה להך ברייתא במסכת נזיר (דף יב:) כר"א דס"ל דאדם מיפר נדרי אשתו קודם שתדור דאי לרבנן היכי לימא רבי יונתן מצינו בכל התורה כולה ששלוחו של אדם כמותו מי איכא מידי דאיהו לא מצי מיפר כיון דאכתי לא נדרה אשתו ושליח מצי משוי הלכך שפיר מוכח דלא בעיא שמיעה דכי שמעו[2] אפוטרופוס מאי הוי כיון דבעל לא מצי מיפר דהא לא שמע שליח נמי לא מצי מיפר: הכא אליעזר אין הספרה מועלת עד שישמע הלכך פריך מי איכא מידי דאיהו לא מצי עביד ושליח מצי עביד דמכח הך פירכא מוקי לה הש"ס בנזיר כר"א:

מתני' דרך תלמידי חכמים וכו'. [1]דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה כל נדרים שנדרת עד שלא תכנסי לרשותי הרי הן מופרין שמשתכנס לרשותו אינו יכול להפר: **גמ' בעי רמי בר חמא בעל מהו שיפר בלא שמיעה** [1]**ושמע אישה דוקא הוא או** [2]**לאו דוקא הוא אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים עד שלא יצאת בתו מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין והא לא שמע לכי שמע הוא דמיפר א"כ כי לא שמע למה ליה למימר הא קמשמע לן אורחיה דצורבא מרבנן להדורי ת"ש מסיפא וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה הכא נמי דאמר לה לכי שמענא ת"ש** [6]**האומר לאשתו כל נדרים שתדורי עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין רבי אליעזר אומר** [3]**מופר והא לא שמע הכא נמי דאמר לכי שמענא ולמה לי מן השתא לכי שמע ליפר לה קסבר דלמא מטרידנא ההיא שעתא תא שמע** [4] [5]**האומר לאפוטרופוס כל נדרים שנודרת אשתי מכאן ועד שאבא ממקום פלוני הפר והפר לה יכול יהו מופרין תלמוד לומר** [2]**אישה יקימנו ואישה יפרנו דברי רבי יאשיה אמר לו רבי יונתן מצינו בכל התורה כולה** [7]**שלוחו של אדם כמותו ואפילו רבי יאשיה לא קאמר אלא** [8]**משום דגזירת הכתוב הוא אישה יקימנו ואישה יפרנו אבל דכולי עלמא** [9]**שלוחו של אדם כמותו והא לא שמיע ליה הכא**

שמענא מאי הוי הרי בשעת שמיעה אינה ברשותו: ת"ש וכן הבעל וכו' הא נמי לכי שמע והא קמ"ל דאורחא דורבא מרבנן להדורי כך היא הגירסא במקצת ספרים. ולהאי גירסא הוה ליה פירוקא כי ההיא דלעיל. ואיכא נמחי דגרסי הכי לכי שמענא דסבירא להו דנהי דכי היכי דאב לאחר שמיעה לא מצי מיפר הכי נמי בעל לאחר שמיעה לא מצי מיפר שאין הבעל מיפר בקודמין אפי' הכי נהי דגבי אב לא מצינן לתרוצי דאמר לכי שמענא גבי בעל מתרצינן הכי דאמר לה קודם שמיעה לכי שמעת תחול הך הפרה דבשלמא אב לא מצי עביד הכי משום דבנשואין נפקא ליה מרשותיה לגמרי אבל בעל אדרבה בנשואין עיילא ליה לרשותיה ומאי טעמא אמרינן דאין הבעל מיפר בקודמין משום דאסתלק ליה אב אבל הכא כיון דאב הפר חלקו קודם שנשאת ובעל נמי נרפה להפרה דידיה בהדי הפרה [1]דבעל קודם שנשאת נהי דכי חיילא לה הפרה דבעל אסתלק ליה אב אפילו הכי מיפר ואפשר נמי דלכי שמע משעה שהפר לה הוא דחיילא הפרה דיליה ואיכא נרופא מעליא דאב בהדי בעל. זה נראה לי לפרש לפי גרסא זו: **ת"ש האומר לאשתו וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום.** כדמפרש טעמא לקמן [עה.] במתני' הרי הן מופרין ר' אליעזר אומר מופר וחכ"א אינו מופר: **והא לא שמע.** ולא מדר"א בלחוד פשטיה אלא אפילו מדרבנן דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר"א אלא משום דאכתי לא שייל וכדקא מהדרי ליה אינהו דכיון דלא באו לכלל הקם אבל הכא לכ"ע מהניא אע"ג דלא שמע אלמא ושמע אישה לאו דווקא: **הכא נמי לכי שמע.** ולאידך נסחי דגרסי לעיל הכא דאמר לכי שמענא גרסי הכא נמי דאמר לכי שמענא. (ולאיזך) ופרשו בתוספות דלא למימרא דהוא אומר סתם מופר ליכי וסנדר בעל מאליו כשישמענו אלא דאמר לה בהדיא בעל ליכי לכי שמענא: **ת"ש האומר לאפוטרופוס וכו' מכאן ועד שאכא.** משאלא לדרך עד שאשוב והיינו לישנא דמכאן ולא אמר מיום זה: **ת"ל אישה יקימנו ואישה יפרנו.** דכיון דכתב רחמנא אישה תרי זמני משמע דוקא אישה ולא השליח: **מינו ככל הסורה שלוחו של אדם כמותו.** וכדילפינן בפ' המיש מקדש (קדושין מב.): **והא לא שמע ליה.** כלומר בעל. אלמא לא בעיא שמיעה. וכי תימא לעולם אימא לך דבעי שמיעה ושאני הכא דאיכא שמיעה דאפוטרופוס וכיון דשלוחו של אדם כמותו הוה ליה כאילו שמע בעל תרנו בתוספות בשם הרב רבי יוסף ז"ל דליתא דאם איתא דבעי שמיעה מי איכא מידי דבעל לא מצי מפר ושליח מצי משוי דהא מהאי טעמא גופיה אוקים לה להך ברייתא במסכת נזיר (דף יב:) כר"א דס"ל דאדם מיפר נדרי אשתו קודם שתדור דאי לרבנן היכי לימא רבי יונתן מצינו בכל התורה כולה ששלוחו של אדם כמותו מי איכא מידי דאיהו לא מצי מיפר כיון דאכתי לא נדרה אשתו ושליח מצי משוי הלכך שפיר מוכח דלא בעיא שמיעה דכי שמעו[2] אפוטרופוס מאי הוי כיון דבעל לא מצי מיפר דהא לא שמע שליח נמי לא מצי מיפר: הכא אליעזר אין הספרה מועלת עד שישמע הלכך פריך מי איכא מידי דאיהו לא מצי עביד ושליח מצי עביד דמכח הך פירכא מוקי לה הש"ס בנזיר כר"א:

לג א מיי' פי"ח מהל' נדרים הלכה כ סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף י:
לד ב מיי' שם הלכה כא ופי"ב מהל' נדרים הלכה יג טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כה:
לה ג מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה ט סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ו:
לו ד מיי' פ"ח מהל' שלוחין הלכה ח סמג עשין כב טוש"ע מ"מ סי' קפד סעיף ח:

תוספות

מתני' דרך ת"ח כו' יוצאה מרשותו. קודם שנגשת: וכן הבעל. שהוא מ"מ: שמשתכנס לרשותו. אחר הנישואין אין יכול [להפר], ולהיות מפר בקודמי' גמ' בעל מהו שיפר בלא שמיעה. כגון דלא ידע שנדרה וא' אם נדרת מופר ליכי, וה"ה דנאב נמי ה"מ למינבי: **והא לא שמע.** דמדקתני כל נדרים שנדרת: דאורחי' דצורבא מרבנן. דבעל נמי מ"מ הוא: ת"ש מסיפא כו'. כי הן מ"מ דאב: **הכא נמי דא' לכי שמענא.** מופרי' דמועלת ההפרה כשישמע הנדר ומלה ההפרה דמעיקרא, אבל אי לא מופרי' בלא לכי שמענא לא הוי הפרה אף כי ישמע, וכן משמע דלעי' א' לכי שמע כיון דלא א' לכי שמענא אצריך הפרה אחרת כשישמע, וע"ע אמאי לא א' לעי' לכי שמענא: **וקמ"ל לי מהשתא.** להפר, ימתין עד שישמע, [ומתרצינן] דלמא מטרידנא: ת"ש האו' לאשתו כו'. מתני' היא בפרקי': הרי הן קיימי' לא א' כלום. דאין יכול לקיים נדר שלא שמע, דשמא תדור נדר שימחה בה דהוי קיום בטעות: ר"א או' מופר והא לא שמע. שמא. דאכתי לא נדר נדרה וקאמר ר"א דמופר, וע"כ לא פליגי רבנן אלא משו' דלא באו הנדרי לכלל הקם, [אבל] בנדרים שעברו מודו דמפר בלא שמע: **האו' לאפוטרופוס** [וכו'] הקם לה לא א' [כלום]. דאיהו נמי לא מצי להקים נדר דלעתיד, לא מצי משוי שליח, ת"ג לא גמר [כדעתו] לעשות שליח להקם: אישה יפרנו. ולא שליח: ששלוחו [כמותו. דילפינן לה] מתרומה (קדושין מא:). אלמא לר' יונתן מפר שליח ואע"פ שלא שמע בעל: [**ואפילו** ר'] יאשי' לא **פליג** [וכו'], אבל אי לאו קרא שלוחו של אדם כמותו: **והא לא** שמע. הוא עצמו וקאמר דהוא שוויה שליח. ומ"מ שמיעת שליח כשמיעתו, ומיכן נקוטר דלענין שמיעה אינו נעשה שליח, וכדנן יוסף ע"א מפ' דנזיר פ"ב (יב:) מוקי לה הך שמעת' (פלוגתא) כר"א דס' בעל מפר עד שלא נדרה, כיון דאיהו מצי מפר משו' שליח לאפר נדריה דלעתיד, ומתרצינן לעיל דאפרה דר"א אינה חלה עד שישמע וס"ד דהך הפרה דאפטרופוס חלה מיד קודם שמיעת הבעל, ולכך פריך והא לא שמע בעל ואין הפרה דאפטרופו' חלה דהא מ' ר' יוחנן (נזיר כט) מידי דאיהו לא מצי עביד שליח לא מצי עביד, דמכח קושי' זו מוקי לה מלמודא בנזיר כר"א:

תורה אור השלם

1. וְשָׁמַע אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ וְאֲסָרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּמוּ: במדבר ל ח
2. כָּל נֶדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ: במדבר ל יד

מוסף רש"י

הרי הן קיימין לא אמר כלום. דנדרים שלא באו לעולם אינו יכול לקיים (לקמן עה.). לאפוטרופוס. היה הולך למדינת הים ומינה אפוטרופוס על נכסיו לזון אשתו וכניו (ב"מ צו.).

פירוש הרא"ש

הפרה הוא הלכך אין הפרה שלמפרע מועלת ולריך להפר לכשישמע: הרי הן קיימין לא אמר כלום. דקים לן שלא היה בלבו לקיימו שמא תדור דברים שהוא מלטער וכוס עליהם ואינו חפץ בקיומן והוי כמו נדר בטעות: ר"א אומר מופר. דודאי בכל נדרים נימא ליה שיהו מופרי': **והא לא שמע.** ואפי' רבנן לא פליגי עליה אלא משום שלא באו הנדרים לכלל הקם אבל בנדרים שעברו מודו דמיפר בלא שמיעה: ולמה לי מן השתא. מאחר דאין ההפרה מועלת עד שישמע למה לריך ליתר לה תחלה שיהו מופרין כשישמע יפר לה: דלמא מטרידנא. ביום שמיעה ולא יהיה לי פנאי להפר לכן יפר מתחלה שתחול ההפרה למפרע: **האומר לאפוטרופוס.** בין הקם לה לא אמר כלום אפי' אם הוא בעצמו הקם לה נדרים העתידה ליגדר אינן קיימין: **ואישה יפרנו.** ולא השליח: שלוחו של אדם כמותו. כפ' המיש מקדש (קידושין מא:) ילוף לה מקרא: **והא לא** שמע ליה. ושמיעת האפוטרופוס אינה כשמיעת הבעל ואע"פ שעשאו שליח להפר דבמדלי דמתילא לא שייך מנוי שליחות וכנזיר מוקים לה כר"א דאמר בעל מיפר עד שלא נדרה וכיון דאיהו מצי מיפר מצי נמי משוי שליח להפר נדרים של עתיד ובכר שינו לעיל דלרבי

מסורת הש"ס

א) נקמן עה. מיר יב:, ב) [ועי' תוספות כתובות עב. ד"ה יחזור], ג) מיר יב: [נ"מ לו.], ד) [ברכות לד: וש"נ], ה) [עי' תוס' ב"מ לו. ד"ה שליח], ו) [נ"ל דאבן]. ז) בכ"י: דאם איתא דבעינן כי שמע,

דאמר ליה. לשליח לכי שמענא לנדרה הפר לה: וקפרין **לכי שמע ליפר לה** (ה): **הוא.** הבעל סבר דלמא מיטרידנא: **משום דבר מישמע הוא.** וקרינן ביה ושמע איסה ואדהכי מלי מיפר: **היינו דר' זירא.** דאמר במסכת מנחות בפ' המנחות והנסכים והכי הוא שאלה לעילא מדר' יהודה בר אילעאי מנין לאומר הרי עלי ששים וחמד עשרון שמדיח ששים בכלי אחד וחמד בכלי אחד והכי תניון במתני' מתנדב לדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד וחס אמר הרי עלי ששים וחמד מביא ס' בכלי אחד וס' בכלי א' פתח ר' יהודה בר אילעאי והתם מפרש כו' א"ל הרי הוא אומר כל מנחה בלולה בשמן וחריבה אמרה תורה הבא מנחה שיכולה להבלל וקיים להו לרבנן דס' נבלין בכלי אחד ויותר אין נבלין כו' ופריך התם מאי טעמא משום דאין נבלין אלמא דבלילה מעכבת והתנן אם לא בלל כשר ומתרץ רבי זירא כי אמרינן דבלילה [אין] מעכבת בראוי לבילה כגון ששים עשרונים הראוי לבילה אם לא בלל כשר וכל שאין ראוי לבילה כגון ששים וחמד בילה מעכבת ומאחר דאין נבלין אין מביאין. ה"נ גבי תרש כל הראוי לשמוע כגון שאינו תרש בדידיה אין שמיעה מעכבת ובעל מיפר בלא שמיעה ושאינו ראוי לשמיעה כגון תרש שמיעה מעכבת בו ולא מצי מיפר: **אי דלמא ושמע איסה לא מעכב.** כלל: **בכת אחת.** בדיבור אחד: **דוקא.** יניח אותה ולא שתיס בבת אחת: **שפי סוטות לאחת.** בשתי כוסות: **שלבה גם בחבירתה.** הואיל ויש (ג) לי חברתה ד) אחרת מה בכך אם אשתה אני: **והשקה לבדה.** דוהשקה דוקא משמע אחת ולא ב': מתני'

הכא נמי דאמר ליה לכי שמענא מיפר לה לכי שמע ליפר לה הוא סבר דלמא מטרידנא בעי רמי בר חמא חרש מהו שיפר לאשתו אם תמצא לומר בעל מיפר בלא שמיעה משום דבר מישמע הוא אבל חרש דלאו בר מישמע הוא היינו דר' זירא ו) דאמר רבי זירא א) כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו או דלמא ושמע אישה לא מעכב אמר רבא ת"ש ושמע אישה ב) פרט לאשת חרש שמע מינה איבעיא להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת אותה דוקא או ג) לאו דוקא אמר רבינא ת"ש ד) אין משקין שתי סוטות כאחת מפני שלבה גם בחבירתה ר' יהודה אומר ה) לא מן השם הוא זה אלא משום ו) שנאמר' ז) ח) והשקה אותה לבדה: מתני'

הכא נמי דאמר ליה לכי שמענא. דאמר ליה לשפוטרופוס כל נדרים שתדור אשתי הפר ותחול הפרתה לכי שמענא ואפוטרופוס נמי בהאי לישנא אמר לה לאשה מופר ליך לכי שמע בעליך אבל אמר לה סתמא לא דלא עדיף לפוטרופוס מבעל גופיה ובבעל גופיה בעי דליעמא בהדיא מופר לכי שמענא כדפרישית לעיל: ופרכינן **לכי שמע ליפר לה.** דכיון דסוף סוף לא חיילא הפרה עד ששמע בעל ההיא שעתא ליפר לה מיהו גופיה: **סבר דלמא מטרידנא.** ולא אהא זכור להפר נדריה. והתם במסכת נזיר (ד' יב:) פרכינן למאי דמוקמינן התם הא מתניתא כר"מ דאמר שהבעל יכול להפר נדרי אשתו אף על פי שלא חלו למה לי למנויי לפוטרופוס ליפר לה מיהו כשילך ומשגיגן סבר דלמא אשתגיגא מו רתחנא מו מטרידנא ההיא שעתא. ומ"מ ליפר לה מיהו השתא וי"ל דלא ניחא ליה להפר נדריה שתדור בעודה אצלו דלמא נדרה מידי דניחא ליה דתתסר ביה. מיהו אכתי קשיא ליפר מיהו מהשתא כל נדרים שתדור אשתה שילך ועד שישוב והעלוה בגריך עיון. ולי אפשר דבעל חייש דלמא בעינא למיהדר בהפרה זו ולי מיפר הוא מן השתא וכר"מ לא מצי הדר ביה וכי ממני לפוטרופוס כל שעתא ושעתא בידיה הוא דאי בעי למיהדר בשליחותיה דשליח מצי הדר. והך בעיא אע"ג דלא מפשטא הכא מפשטא מבעיין דנסמוך דבעל מיפר בלא שמיעה וכדאפרש עלה בס"ד: **בעי רמי בר חמא חרש מהו שיפר לאשתו.** חרש המדבר ואינו שומע: **משום דבר מישמע הוא.** וכיון דראוי הוא לשמוע לא מעכב ביה שמיעה. ומסקינן דבחרש מעכבת בי' שמיעה מדתניא ושמע אישה פרט לאשת חרש. וכתב הרמב"ן ז"ל דדוקא חרש משום דלאו בר שמיעה הוא אבל איניש דעלמא דבר שמיעה הוא לא מעכבא ביה שמיעה דהי דליכא למיפשט בעיין דלעיל מדתניא ושמע אישה פרט לאשת חרש דנימא מדנקט חרש משמע דהיכא דהוי בר שמיעה לא מעכבא ביה שמיעה דליתא משום דאיכא לדחויי דלמא משום אורחא דמילתא נקט חרש וה"ה דבעל בעלמא דאי לא תימא הכי לעיל אמאי לא פשטוה לההיא בעיא מהך ברייתא אלא ודאי משום דאיכא לדחויי כדדמינן. מיהו אפילו הכי כיון דקאמר רמי בר חמא אע"ל בעל מיפר בלא שמיעה ומסמיך ליה נמי אדרבי זירא דאמר כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו משמע דהכי קיי"ל ועוד דפשטייהו דמתני' והנך מתנייתא דלעיל בהכי רהטי ואע"ג דשגיגהו אשגויי לא סמכינן. וכן דעת הרמב"ם ז"ל: **איבעיא להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת.** שאם נדרו שתיהן ואמר להן מופר לכון: **אותה דוקא.** כיון שמוע אישה יניח אותה [במדבר ל]. והא דבעיא בבעל ה"ה באב דגבי אב נמי כתיב אותה: **מפני שלבה גם בחברתה.** שפעמים שחברתה טהורה והיא טמאה וכשתראה חברתה אומרת טהורה אני תגיס דעתה ולא תרגה להודות וימחק שם שנכתב בקדושה: **לא מן השם הוא זה.** לא מפני טעם זה אמרו דאין משקין שתי סוטות כאחת אלא משום שנאמר והשקה במפיק ה"א דהוה ליה כאילו כתב והשקה אותה ודרשינן אותה לבדה: ולענין הלכה איכא מ"ד דרבינא מדרבנן מוכח לה לבעיין דלא משמע להו אותה דוקא דהא יהבי טעמא מפני שלבה גם בחברתה הלכך נקטינן דבעל מיפר לשתי נשיו בבת אחת והכי איתא בתוספתא דמכילתין (רפ"ו) בפי' רבי יוסי בר' יהודה ורבי אלעזר בר' שמעון אומרים הפרת נדרים מעת לעת כילד היו על אשתו חמשה נדרים או שהיו לו חמש נשים ונדרו כולן ואמר מופר לכן מופרין מופר ליך אינו מופר אלא לה. ואין כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דבפ"ק דסוטה (דף ח.) אמרינן דמאן תנא קמא ר' שמעון היא דדרשים טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם אותה לבדה מפני שלבה גם בחבירתה אלמא לכולי עלמא דרשינן אותה לבדה ובפ' טרף בקלפי (יומא מג.) נמי אמרינן דאותה דוקא דאמרינן התם אין שוחטין שתי פרות כאחת משום שנא' אותה [במדבר יט] ולא אותה ואת חברתה וכיון דבגמרין נקטינן דאותה דוקא לא איכפת לן במאי דתניא בתוספתא דלמא משבשתא היא ולא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאותה דוקא דקא דסוגיין הכי מדאמרינן בפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר שנדרה בתו וכו' לימרא דיניא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין הכי אם לא שתאמר דניחי דאותה דוקא לענין שידע מי נדרה לענין אותה לבדה לאו דוקא. וע"ל דהלכה דכי היכי דאיכא מיפר לשתי נשיו בבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתיהן כאחת דהא בהיא סוגיא דלקמן משמע דכי היכי דאותה דכתיב בהפרה דוקא הכי נמי לה דכתיב בהקמה דוקא וכמו שאכתוב נאותה סוגיא בסייעתא דשמיא: מתני'

לפי שאין נבלים בכלי אחד יפה ופריך והתנן אם לא בלל כשר ומשני ר' זירא דראוי לבילה בעי ובכלי אחד שאינו ראוי לבילה מעכבת בו: **אמר רבא ת"ש ושמע בעלה פרט לאשת חרש.** והא דלא מייתי דבא הך ברייתא דתרמי בר חמא דדוקא אשת חרש מעכבת בעיא קרא דלאו בר שמיעה הוא משום דדלמא אי בעי שמיעה ותרש דפשיטא ליה נקט: **בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת.** וה"ה דמספקא ליה בתב בשתי בעותיו ותדא מינייהו נקט: **אותה דוקא.** הא דכתיב ואם ביום שמוע איסה יניח אותה מי דרשינן דוקא אותה ולא חברתה או לא דרשינן הכי: **אין משקין ב' סוטות באחת.** אין מביאין לעזרה ב' נשים סוטות להשקיון ביחד: **מפני שלבה גם בחברתה.** ומפני צוות חברתה לא תודה: **אלא** משום שנאמר והשקה לבדה. והשקה מפיק ה"א וכאילו כתיב והשקה אותה ודרשינן ולא אותה וחברתה ולימא פלוגתא דתנאי היא:

מוסף רש"י

כל הראוי לבילה. דקתני האומר הרי עלי ס"א עשרונים, מביא ס' בכלי אחד ואחד בכלי אחד, ומפרש טעמא משום דקים להו לרבנן דששים נבלות בכלי אחד אבל ס"א אינן נבלות יפה, ומותבינן וכי אין נבלות מאי הוי והתנן אם לא בלל כשר, ומשני ר' זירא הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו, דאפילו לא בלל כשר ושאין ראוי לבילה מעכבת בו, דראוי לבילה בעינן, ואפשר להתקיים בה מצות מנחה (יבמות קה. וכעי"ז קדושין כה. מכות יח. חולין פג. מנחות יח. קג.); ופסולה הואיל ואי בעי לבלול לא מצי למבלל (זבח סו.) כלומר מה שאי אפשר לבלול מעכבת בו, דכיון דכתיב ויצק עליה שמן ולזה לבלול, דכתיב בלולה, ש"מ שלזה הקב"ה להביא מנחה שיכול לקיים בה מצות בלילה, וכשהוא מביא ששים ואחד, מנחה כזו לא זוה להביא, והרי הוא כמביא מנחה מן הקטנויות דאינה כלום, שכל דבר שלזה הקב"ה להביא, יש עיכוב בעיקר הבאתו להביא באותו ענין שלזה הכתוב ולא בענין אחר, אבל מצות האמורות באותה תלזה, כגון תנופה בקרבן, בלילה בחנתה, יש שמעכבין אם בילה הכתוב לשנות עליו לעכב, ויש שאין מעכבין (רשב"ם ב"ב פא.). **מפני שלבה גם בחבירתה.** שמא האחת עומדת על טרייה ואינה מודה לומר שמאה אני, וחברתה שהיא שמאה רואה את זו שאינה מודה וקובלת אם בושתה ולבה מתגבר עליה לעשות כמו זו ואינה מודה (סוטה ח.). **לא מן השם הוא זה.** לא זהו הטעם שאמרת, הטעם העיקר הנאמר בדבר (שם).

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה וקפרין וכו' ליפר לה הוא הבעל ומשני סבר כל"ל וכד"ל: (ג) ד"ה שלבה וכו' ויש לה חבירתה וכו' אשתה גם אני:

גליון הש"ם

גמ' שנאמר והשקה אותה. ע' סוטה דף ח. וכרש"י שם ד"ה אותה:

פירוש הרא"ש

דאמר ליה לבי שמענא הפר לה. כלומר הפר לה וכשאשוב ואשמע נדריה תחול הפרתך למפרע: לבי שמע ליפר לה. מאחר שאין הפרה מועלת עד שישמע נדריה למה ל"ל לאפוטרופוס ליפר לה תחילה לכשישמע הבעל יפר לה: סבר דלמא מטרידנא. שמא כשאשמע נדרה אהיה טרוד ויעבור היום ולא אפר לה: חרש מהו שיפר לאשתו. בחרש דקרא קאי שמדבר ואינו שומע דכתיב ואני מחרש לא יפתח פיו אבל ומאלם לא יפתח פיו אבל חרש דרבנן גרמיה לא מצי מפקע נדר דאוריתא ועוד שדינו כשוטה: בל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו כו'. בפ' המנחות והנסכים (דף קג:) תנן דהנודר מנחה של ס"א עשרונים מביאה בשני כלים לפי שאין נבלים בכלי אחד יפה ופריך והתנן אם לא בלל כשר ומשני ר' זירא דראוי לבילה בעי ובכלי אחד שאינו ראוי לבילה מעכבת בו: **אמר רבא ת"ש ושמע בעלה פרט לאשת חרש.** והא דלא מייתי דבא הך ברייתא דתרמי בר חמא דדוקא אשת חרש מעכבת בעיא קרא דלאו בר שמיעה הוא משום דדלמא אי בעי שמיעה ותרש דפשיטא ליה נקט: **בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת.** וה"ה דמספקא ליה בתב בשתי בעותיו ותדא מינייהו נקט: **אותה דוקא.** הא דכתיב ואם ביום שמוע איסה יניח אותה מי דרשינן דוקא אותה ולא חברתה או לא דרשינן הכי: **אין משקין ב' סוטות באחת.** אין מביאין לעזרה ב' נשים סוטות להשקיון ביחד: **מפני שלבה גם בחבירתה.** ומפני צוות חברתה לא תודה: **אלא** משום שנאמר והשקה לבדה. והשקה מפיק ה"א וכאילו כתיב והשקה אותה ודרשינן ולא אותה וחברתה ולימא פלוגתא דתנאי היא:

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פי"ז מהל' מעשה קרבנות הל' ו:
לח ב מיי' פי"ב מהל' נדרים הלכה יג ממג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כה:
לט ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף כט:
מ ד ה מיי' פ"ד מהלכות סוטה הלכה ב:

תוספות

ומשני לבי שמענא הפר לה. כלו' הפר ותחול [הפרתן] כשאשוב ממקום פלוני ואשמעם, הפרתו מועלת בזה הענין, הלכך משוי נמי אלים: לבי שמע ליפר לה. אחר שישוב יפר, ולמה לו לעשו' אליה: מטרידנא. כשאשוב ולא אשמעם. ובגמיר (יב:) פריך ליפר לה מיהו, פי' כשיסע יאמר כל נדרי שתדורי מופרים הכא אוקימנא כר"מ, ומסיק אלמודא דילמא משתגיגא או רתחנא, פי' בנסיעתו יהיה עצב ויבטח מלהפר. והא לא קא' ליה ליפר מיד [ויאמר] כל נדרי שתדורי מופרי', דאיכ' למתן שליחו רולה לבטל נדרי' כי אם משעה שיסע ואילך, אבל אי קא' הא קא' יאמר לה כל נדרי' שתדורי [משאשבו] עד שתבוא הרי הן מופרי', ונמי' לי אפטרופוס: את"ל בעל מפר בלא שמיעה. דבר שמיעה אין שמיעה מעכבת [בו], אבל חרש שמיעה מעכבת בו, כדר' זירא [דאמר] כל הראוי לבילה כו': [ושמע] אישה פרט לאשת חרש. פי' הקונט' ומדלא ממעטו אלא חרש [שמעין דאינש דעלמא מיפר] אש"ג דלא שמע, וקש' ל"ב אמאי לא אייתי רבא גופיה למפשט בעיין דאמר דבלא שמיעה (לעיל עב:), לכן נראה דאיכ' לאמוי דשמא חרש פשיטא ליה לתנא אבל אחר איבעיא ליה, דהכי אמרי' בפ"ק דקידושי'. ר' אליעזר אומיה: בעל מהו שיפר לשתי נשיו. ה"ה דנאמר מלי למיבעי: אותה דוקא. ואם ביום שמוע איסה יניח אותה (במדבר ל): מפני שלבה גם בחבירתה. אלא דאיכא מ"ד דאינו מוכח לה לבעיין דלא משמע להו אותה דוקא דהא יהבי טעמא מפני שלבה גם בחבירתה הלכך נקטינן דבעל מיפר לשתי נשיו בבת אחת והכי איתא בתוספתא דמכילתין (רפ"ו) בפי' רבי יוסי בר' יהודה ורבי אלעזר בר' שמעון אומרים הפרת נדרים מעת לעת כילד היו על אשתו חמשה נדרים או שהיו לו חמש נשים ונדרו כולן ואמר מופר לכן מופרין מופר ליך אינו מופר אלא לה. ואין כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דבפ"ק דסוטה (דף ח.) אמרינן דמאן תנא קמא ר' שמעון היא דדרשים טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם אותה לבדה מפני שלבה גם בחבירתה אלמא לכולי עלמא דרשינן אותה לבדה ובפ' טרף בקלפי (יומא מג.) נמי אמרינן דאותה דוקא דאמרינן התם אין שוחטין שתי פרות כאחת משום שנא' אותה [במדבר יט] ולא אותה ואת חברתה וכיון דבגמרין נקטינן דאותה דוקא לא איכפת לן במאי דתניא בתוספתא דלמא משבשתא היא ולא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאותה דוקא דסוגיין הכי מדאמרינן בפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר שנדרה בתו וכו' לימרא דיניא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין הכי אם לא שתאמר דניחי דאותה דוקא לענין שידע מי נדרה לענין אותה לבדה לאו דוקא. וע"ל דהלכה דכי היכי דאיכא מיפר לשתי נשיו בבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתיהן כאחת דהא בהיא סוגיא דלקמן משמע דכי היכי דאותה דכתיב בהפרה דוקא הכי נמי לה דכתיב בהקמה דוקא וכמו שאכתוב נאותה סוגיא בסייעתא דשמיא: מתני'